

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan BAYRAKTAR* tarafından Anayasanın 98. ve iç tüzüğün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **09.08.2026**

Mehmet Zeki İRMEZ
Şırnak Milletvekili

Şırnak'ta son yıllarda hızla genişleyen petrol arama ve çıkarma faaliyetleriyle birlikte kuyu, boru hattı ve petrol taşıma trafiği de ciddi ölçüde artmıştır. Bakanlığınızın 6 Ağustos 2026 tarihli açıklamasına göre Gabar'daki üretim 7 sahaya yayılmış, 2021 yılından bu yana 50 milyon varilin üzerinde ham petrol üretilmiş ve günlük üretim 83 bin 300 varile ulaşmıştır. Ancak üretim alanlarının, kuyuların, boru hatlarının ve petrol taşımacılığının genişlemesiyle birlikte Şırnak'ın su kaynaklarını ve yaşam alanlarını etkileyen olayların da peş peşe kamuoyuna yansması, petrol üretimindeki artışa karşılık çevresel güvenlik ve denetim kapasitesinin yeterli olup olmadığı konusunda ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Nitekim son dönemde Şırnak'ın farklı noktalarında petrol faaliyetleriyle bağlantılı olarak kamuoyuna yansıyan sızıntı, su kirliliği ve çevresel risklere ilişkin olaylardan yalnızca bazıları şöyledir:

28 Haziran 2025'te Gabar Dağı eteklerindeki Şêxê Reş, Ziron, Dara ve Şerefiye köylerinde, petrol sondaj çalışmalarının ardından yıllardır kullanılan doğal kaynak sularının bir kısmının kirlendiği, bir kısmının ise kuruduğu ve köylülere içme suyunun tankerlerle taşındığı basına yansımıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi ise su sıkıntısının petrol çalışmalarından kaynaklanmadığını, nedeninin kuraklık olduğunu açıklamıştır. Köylülerin protestolarının ardından Valilik tarafından bölgeye inceleme yapmak üzere personel gönderildiği de kamuoyuna yansımıştır.

20 Ağustos 2025'te Gabar Dağı eteklerindeki Kızılsu köyünde yaşayan kadınlar, petrol arama faaliyetlerinin ardından içme sularına petrol karıştığını belirterek köy yolunu kapatmış ve petrol tankerlerinin geçişine izin vermemiştir. Köylülerin aynı soruna ilişkin daha önce Şırnak Valiliği önünde de açıklama yaptığı kamuoyuna yansımıştır.

10 Eylül 2025'te Gabar Dağı'ndaki Akçay köyünden geçen petrol boru hattının yol çalışması sırasında zarar görmesi sonucu ham petrol sızmış, sızan petrol alev almış ve borudan akan petrolün köy içine doğru ilerlediği görüntülere yansımıştır.

28 Mart 2026'da Cizre ile Kasrik arasındaki TPAO'ya ait ham petrol boru hattında meydana gelen sızıntı sonucu petrol Dicle Nehri'ne ulaşmış, nehir yüzeyinde petrol tabakası oluşmuş; Cizre Belediyesi kirlilik nedeniyle içme ve kullanma suyunun temin edildiği arıtma tesisini tedbir amacıyla geçici olarak durdurmuştur.

25 Temmuz 2026'da Şırnak merkeze bağlı Riso bölgesindeki çiftçiler, Çakır Söğüt'te TPAO tarafından yürütülen petrol arama çalışmalarının ardından tarımda ve hayvanların sulanmasında kullandıkları suyun kirlendiğini belirterek yetkililerden numune alınmasını ve inceleme yapılmasını talep etmiştir.

Bu olaydan yalnızca bir gün sonra, 26 Temmuz 2026'da Kasrik Besta Sor bölgesinde ham petrol taşıyan tankerin kaza yapması sonucu tankerde bulunan yaklaşık 30 ton ham petrolün Şexê Reş Deresi'ne karıştığı ve buradan Besta Sor Deresi'ne doğru aktığı kamuoyuna yansımıştır.

Son olarak tarafımıza yerel kaynaklardan ulaştırılan bilgilere göre, birkaç gün önce Akçay köyü yakınlarında, çok sayıda köyün içerisinden geçtiği belirtilen dereye petrol sızıntısı meydana gelmiştir. Yine yerel kaynaklar, olayın kamuoyuna yansımaması amacıyla petrol kalıntılarının ve sızıntıya ilişkin izlerin kaldırılmaya çalışıldığını ve güvenlik güçlerinin de bölgede bulunduğunu aktarmaktadır.

Petrol üretiminin her geçen gün artırıldığı bir kentte sızıntıların, su kirliliği şikâyetlerinin ve petrol taşımacılığından kaynaklanan çevresel olayların peş peşe yaşanması; çevresel risklerin önlenmesi, denetlenmesi ve halkın yaşam alanlarının korunması için gerekli tedbirlerin gerekli ölçüde alınıp alınmadığına ilişkin ciddi kaygıları büyötmektedir.

Bu bağlamda;

1. Tarafımıza yerel kaynaklardan ulaştırılan, Akçay köyü yakınlarında çok sayıda köyden geçtiği belirtilen dereye petrol sızdığı yönündeki olay Bakanlığınızın veya TPAO'nun kayıtlarına geçmiş midir? Sızıntının kaynağı, miktarı, süresi ve etkilediği alanlar tespit edilmiş midir?
2. Söz konusu olayın ardından dere suyu, dere yatağı, çevredeki topraklar ile yüzey ve yeraltı sularından numune alınmış mıdır? Alınmışsa analiz sonuçları nelerdir; derenin geçtiği köyler, tarım alanları ve hayvanların kullandığı su kaynakları bakımından herhangi bir risk tespit edilmiş midir?
3. Akçay'daki son olayın ardından bölgede hangi kurum ve birimler tarafından hangi müdahaleler gerçekleştirilmiştir? Petrol kalıntılarının ve sızıntıya ilişkin izlerin olay kamuoyuna yansımadan kaldırılmaya çalışıldığı yönündeki iddialar araştırılmış mıdır? Olay ve müdahalelere ilişkin tutanak, görüntü ve diğer kayıtlar kamuoyuna açıklanacak mıdır?
4. 2021 yılından bugüne Şırnak genelinde petrol arama, çıkarma, boru hatları ve petrol taşımacılığı nedeniyle kaç sızıntı, boru hattı hasarı, yangın, tanker kazası ve çevresel kirlilik olayı meydana gelmiştir? Bu olayların kaçında su kaynakları veya tarım alanları etkilenmiş, toplam ne kadar petrol doğaya karışmıştır?
5. Şırnak genelindeki mevcut ve planlanan petrol kuyuları, üretim sahaları ve boru hatlarının dere, nehir, doğal kaynak, içme suyu havzası ve yeraltı suyu alanlarıyla ilişkisini gösteren güncel bir çevresel risk haritası bulunmakta mıdır? Su kaynakları açısından yüksek risk taşıyan alanlarda petrol faaliyetlerinin sınırlandırılması veya durdurulmasına ilişkin hangi kriterler uygulanmaktadır?
6. Gabar ve çevresinde hızla artan petrol üretiminin yüzey ve yeraltı suları, su kaynaklarının yönü ve debisi, tarım alanları ve ekosistem üzerindeki toplam ve birikimli etkilerini ortaya koyan kapsamlı bir hidrojeolojik ve çevresel etki çalışması yapılmış mıdır? Şêxê Reş, Ziron, Dara, Şerefiye, Kızılsu ve Riso'da kamuoyuna yansıyan su sorunları bu kapsamda incelenmiş midir?
7. Akçay, Dicle Nehri ve Besta Sor-Şêxê Reş Deresi başta olmak üzere petrol sızıntısı yaşanan alanlarda temizliğin tamamlandığını ve kalıcı kirlilik bulunmadığını ortaya koymak amacıyla takip ölçümleri yapılmakta mıdır? Bu alanlarda su ve toprak analizlerinin sonuçları nelerdir?

8. Şırnak'taki petrol kuyuları ve boru hatlarında sızıntıları erken tespit edecek sürekli izleme ve uyarı sistemleri bulunmakta mıdır? Üretim, kuyu, boru hattı ve petrol taşıma kapasitesindeki artışa paralel olarak çevresel denetim personeli, teknik ekipman, ölçüm noktaları ve acil müdahale kapasitesi ne ölçüde artırılmıştır?
9. Şırnak'taki petrol faaliyetlerinin etkilediği bölgelerde su ve toprak numunelerinin bağımsız ve akredite laboratuvarlarda düzenli olarak analiz edilmesi, ilgili kurumlar arasında ortak bir izleme ve müdahale mekanizması kurulması ve bütün çevresel ölçüm, analiz ve olay kayıtlarının düzenli olarak kamuoyuna açıklanması yönünde hangi çalışmalar yürütülmektedir?